

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Mi a fontos ?

A koalíció végső pusztulását többé föltartóztatni nem lehet. A nyári vakációs átmenet, amivel a király a koalíciós kormány életét meghosszabbította, nem hozta meg Wekerle összetoldott-foldott pártjának a békét, a képességet további fönnmaradásra. A döntés napja, amelyen a sok szegényenel, megalkuvással, árulással teljes koalíciós kormányzásnak vége szakad, egészen közel van már.

A négy esztendő után, miatt diadalt ült a nemzetrontó hazugság, orgiákat a nacionalizmus jelszavaival takarózó korrupció, miatt szászszorta megálázóbb helyzetbe jutottunk Ausztriával, mint minden előző »nemzetiellen« vagy »hazaáruló« kormány alatt a gyászos négy esztendő után igazán ideje, hogy az ország érdekeit tisztelben tartó, ne szóval, de tettekkel hazafias kormány következék.

A koalíció most a végnapjait élő Sodoma képét nyújtja. Csupa köny, csupa siralom, csupa bűnbánat és jajveszékélés. A kénés eső pedig ott gomolyog már sötét felhőben a feje fölött.

Lukács Lászlónak hívják ezt a jótékony, tisztító, vétkeket elmosó, új korszakot teremtő kénés esőt. A koalíció vezérei jól tudják, hogy mi lesz a válság megoldása. Lukács László még ma is homo regius. Mióta a királytól megbízást nyert, még egy percig sem szűnt meg homo regiusnak lenni. Egy Wekerlehez közelálló koalíciós ujság írja, hogy amikor Lukács júliusban utoljára volt audiencián a királynál, akkor bécsi várakozásának harmadik napján »Daruváry kabinetirodai főnök a király megbízásából fölkereste őt és közölte vele, hogy ez a prolóngálás tisztán a király nyári pihenője érdekében történik, de ősszel a korona mindenképpen újra Lukács László szolgálatkészségéhez fog fordulni, tegye meg tehát missziója folytatására összes előkészületeit.« Ez a tényállás nemcsak igaz, hanem már köztudomású is. Wekerle lapja csak annyiban adja elő hiányosan, hogy elhallgatja e királyi üzenet előzményeit. A halasztást ugyanis maga Lukács László ajánlotta a királynak, aki már akkor akarta őt miniszterelnökké kinevezni. Azért kellett az elintézésre akkor három napig várnia, mert az uralkodót kapacitálni kellett arra, hogy tűrje még egy kis ideig Wekerleket.

Wekerlének ez az ujságja még

egy hirt talál föl. Lukácsról. Azt, hogy a homo regius Gasteinban Kristóffyval együtt nyaralt s hogy ketten osztrák pénzeket gyűjtöttek a választások esetleges egész sorozatára. Az osztrákok azért adtak volna pénzt, mert nekik nagy érdekük a gazdasági közösség föntartása. Hát a közleménynek ez a része, amilyen rosszakaratú hamisítás, éppen olyan naiv. Hiszen, ha az osztrákok pénzt akarnak áldozni a gazdasági közösség föntartására, akkor ezt a pénzt inkább a koalíciónak szánják, amely a magyar érdekeket eddig is elárulta és ezentul is kénytelen lesz elárulni, mindenestre sokkal inkább, mint egy uralkodói bizalmat élvező Lukács-kabinet.

Nyilvánvaló, hogy ezek a vádak, ezek a hamisítások, meg aztán az egész ideges kapkodás a kibékülés, a koalíció összefoltozása után azt jelenti, hogy Lukács László már a küszöbön áll. De, hogy mennyire csakugyan ott áll már, azt még a kapkodó, vesztüket érző koalíciós miniszterek sem tudták eddig. Egy lapjuk szombaton még azt írja, hogy a király, mielőtt valami másba fogna, még egyszer meg fogja hallgatni Wekerle kibontakozási terveit. Ez lehet koalíciós óhajítás, de nem igaz. Az igazság az, hogy a király Lukács László homo regius fogadja magánkihallgatáson szeptember 17-én.

A király ki fogja nevezni Lákács Lászlót miniszterelnökké. Ő pedig pártot fog alapítani. Ha lehet, a függetlenségi pártból, ha nem lehet, anélkül. Ha lehet, a mai parlamentből, ha nem lehet, új választással. Azután megcsinálja az általános szavati jogot s ezzel lerakja a nemzeti fejlődés új alapjait.

Ebben nem fogja őt meggátolni semmi és senki. Legkevésbé azok a koalíciós vezérek, akik miután egymást minden oldalon lepiszkolták, hajlandók egymást minden oldalon megcsókolni, csakhogy a hatalom az övék maradjon.

Igaza van Wekerle lapjának is, Andrassy lapjának is. A nemzetnek munkaképes parlament és béke kell, nem koncert való marakodás. A konzolidációra kell törekedni, tekintet nélkül arra, hogy ki lesz a miniszterelnök. Csak az a fontos, hogy a miniszterelnök ne Wekerle s a többsége ne a koalíció legyen. Mert nemzeti béke, fejlődés, haladás és Wekerle-féle koalíciós kormányzás: ezek összeférhetetlenek!

Városi közgyűlés. Szentés város képviselőtestülete a f. hó 6-án hétfőn délelőtt 8 órakor, M á t é f f y Ferenc dr. elnöklésével, közgyűlést tartott. Ugy volt, hogy ugyanaz nap délelőtt 9 órakor, a közgyűlés megszakításával és az alispán elnöklése mellett, tisztujtószték is lesz, az alispánnak kézbejtött akadályoztatása folytán azonban ez elmaradt más időre és így a közgyűlés egyfolytában folyhatott le.

A gyűlést, szokás szerint, interpelláció vezette be. F ü s t i M o l n á r Lajos interpellált a mértékhitelítésnél folyó zaklatások dolgában ugyanigy szólaltak fel L a k o s Imre dr. és B u g y i Antal fejtetőző is, amire a polgármester azt a megnyugtató kijelentést tette, hogy a sérelmek orvoslása érdekében megkeresi a közp. mértékhitelítő hivatalt.

A megtartandó tisztujtósztékhez választottak ezutan két kondidáló bizottsági tagot és tudomásul vették az 1908. évről szóló polgármesteri jelentést.

Hosszabb vita fejlődött ki a tanfelügyelő megkeresése fölött, hogy a város az alsóréti új munkástelepen létesítendő 4 tantermu állami iskolához adjon megfelelő földterületet. A tanács e megkeresés teljesítését javasolta. S z e d e r János is teljesítene azt, de előbb mérnöki véleményt kérne ki arra: az új telepről a gyermekek nem járhatnak e be a városban levő iskolákba. Különbön is arra fordítana inkább figyelmet, hogy a kormány anyagi támogatása a Bartha-féle alapítványból létesítendő földmivesiskolához megnyeressék. M á t é f f y László a tanács javaslata mellett szóalt fel, bar célszerűnek tartaná, hogy a szükséges területre a kisajátítási jogot az alispán kérje meg. C s ú c s Lajos területet nem ad, mert erre a város már nem kötelező. V a r g a József elfogadja a tanács javaslatát, de előbb ezt a kérdést szeretné tisztázva látni, kül- vagy belterület lesz-e a munkástelep s ha belterületé válik: nem tolja-e az állam a most létesítendő új iskola fenntartási költségét a város nyakába, vagy nem fogja-e ez a felekezetek által ma a kormánytól élvezett tanítói korptlékek további kiutalványozását hátrányosan befolyásolni? B u g y i Antal ezt olyan fontos körülménynek tartja, hogy így előkészületlenül nekivágni nem merné, épp ezért a véghatározat elodázása és egy bizottság kiküldése mellett érvel, mely a kérdést minden oldalról megvizsgálva, tenne e kérdésben a legközlelebbi közgyűléshez előterjesztést. B á n f a l v i Lajos bizottság küldést fölöslegesen tart, miután egy — az új iskolára külön kötendő szerződésben a felmerült kételek közmegnyugvásra eloszlatathók. F u t ó Zoltán hasonló szemlélt, továbbá B á r k a i János és S z ó k e István felszólalása után a közgyűlés a B á n f a l v i indítványát a tanács módosított javaslatával fo-

gafta el és nyomban megválasztotta a bizottságot is.

Az úthálózat revíziójára vonatkozólag K a l p a g o s S z a b ó Imregazd. tanácsnok terjesztette ezután elő a tanács javaslatát, melylyel szemben S z e d e r János és M á t é f f y László felszólalására az utak osztályozásával a gazdasági szakosztályt bízták meg.

A Kossuth-útca szabályozási vonalára vonatkozó és C s e u z Béla városi mérnök által előterjesztett tanácsi javaslatot elfogadva, megadták a gazdasági tanácsoknak a koros-sor előtti részen gyáralapításra kért 1200 négyzetögl területet azon kikötéssel, hogy azért a tulajdonjog elismerésére évi 1 drb. 20 koronás aranyat fizet és a gyárat 2 éven belül felállítja.

A segítő helypénzszedők napidij emelését célzó kérvényét elutasították, ellenben méltányolva a szolgák lakbérémelésre vonatkozó kérelmének jogos indokát, e lakbért a mai 50 koronáról évi 120 koronára emelték föl.

A mult évi zárószamadások tudomásul vétele, több tisztviselő szabadságot kérő beadványának teljesítése és néhány jelentéktelenebb ügy elintézése után a közgyűlés bezártult

Az ipari hitel.

(Sz. Zs.) A gazdasági életet épp úgy uralkák az evolúció törvényei, mint minden egyéb életet. Egy állandó fejlődési processzus van a gazdasági élet folyamatában, mint ahogy ezt élettani és társadalmi fejlődésben egyaránt látjuk. A gazdasági tevékenység növekedő arányai, folyton nagyobbodó méretei, mindig váltakozó formai természetesen mindig más és más segédeszközöket kívánnak. Az egész világot körülhalozó kereskedelem nem dolgozhat ugyanily segédeszközökkel, mint akarcsak a maga idejében híres augsburgi nagykereskedő. Amint a kereskedelem távolgásokat kezdett, föl kellett neki találni a szinte immaterializált fizetési eszközt: a váltót; és amint: a ipar oly arányokat öltött, hogy az egyéni vagyon méretein túlment, föl kellett találni a többek, a tömegek vagyonát egyesítő eszközt: a részvényt. És mégis, akik a történelmi összehasonlítást mellőzik, csodálkoznak ahányszor a fejlődő és váltakozó gazdasági élet, belső szükségletből és egészen természetesen, egy új segédeszközt, a gazdasági élet egy új formáját létre hozza. Ezek azok, akik azt hiszik, hogy a megelövél az élete folyamata le van zárva. Megfelelnek arról, hogy amikor az első váltókat kibocsátották, akkor bizony sokan bizalmatlanul fogadták a „papírosít”, amely a csengő aranyat helyettesítette; hogy az első részvénybe, amely egy vagyonrészt szimbolizál, ezek a hitetlenkedők nem hittek; és hogy a tizenkilencedik század első negyedében, amikor a törlesztés kölcsön és a záloglevél fölerült, ez a ma oly autoritárisnak és a legszolidabb hitel tekintélyével dicsekedő üzlet egy úrpisztikus revolúciónak hatott a nagy többség, mint ez a jelzalogizált fejlődésének dokumentumában elég érdekesen olvasható.

Tulajdonképpen nem kell tehát csodálkozni azon, hogy amikor az ipar elementáris erővel, egy „raját, a maga különleges természetének és szükségletének megfelelő ipari hitelisközt kíván szolgáltatni, a hitetlenkedők és az ennek eddig természetesen még nem létező formáját kijelöli, akkor ismét találkoznak hitetlenkedés és kétkelődés, akik az új eszközben hinni nem tudnak és az újban a megelövélnek üldöző ellenségét látják. A nagyiparnak mindig növekedő tökélségletet kíván. E szükséglet kétféle természetű. Egy immobilizált, lekötött, befektetési szükséglet, amely az ingatlanok és a gép k ellenértékét képezi és az úgynevezett forgóidő-ke-szükséglet, amelyből a készletek és kinnlévőségek födöztenek. Az iparnak

a mai módozatok mellett rendelkezésére álló hitelből egészséges alapon csak az utóbbi szükséglet kielégítésére szabadna meríteni. Ez a hitel rövidlejáratú és fölmondható lévén, csakis oly célokra volna fordítható, amelyekből szükség esetén, rövid időn belül kivonható: tehát a hitelt a gyáros tulajdonképpen csak anyagbeszerzésre, munkabérekre és kihitelezésre fordíthatná. De alaposan szemügyre véve a dolgot, a mostani rendelkezésre álló hitelből ezen szükségletet is csak részben szabadna födöznie a gyárosnak, mert ezen hitelek rövidlejáratúak és fölmondhatóak lévén, ó a teljes visszafizetés csakis úgy teljesíthető, ha összes anyagát és árúját eladja és összes kinnlévőségeit bevonja, ami mind az üzembeszüntetésével, illetőleg tönkremenetellel egyértékű.

Egy akadémikus formula föllállításával tehát az mondható, hogy a gyárosnak a folyószámla vagy a váltóhitelet alapján, hogy ez az igénybevételei formáknak nem csak külsőleg feleljen meg, üzemtökejének legfőbb felét szabadna igénybe venni, az üzemtöke második fele, a gépbetendezés és az ingatlan pedig legyen a sajátja. Ennyi „sajátja” pedig nemcsak a költségény országban, mint a miénkben, de mas, sokkal gazdagabb országban sincs a gyárosnak. Beáll azután az a hamis helyzet, hogy a gyáros kénytelen rövidlejáratú formákba bujtattott, tényleg azonban hosszulejáratú, impozitált hitel igénybe venni. A helyzet tehát az, hogy a nagyiparnak — a gazdasági élet legfőbb hatalmas szülöttjének — van egy elvitáztatatlan, egész legális, produktív hitelszükséglete, de nincs megfelelő forma még e hitelszükséglet kielégítésére. És ezt a formát keresni és megtalálni kell. Véget kell vetni a kereskedelmi erkölcsnek meg nem felelő állapotnak, hogy hitelező és adós tudva kötnék oly terminusra üzletet, amelyről csak egy bizonyos, hogy az a terminus be nem tartható.

Ezért kell őszintén tárgyalni a hosszulejáratú ipari hitel kérdéséről. És ezért kell beösmerni, hogy amint házakat nem lehet építeni három hónapra terjedő váltó alapján és földeket nem lehetett vásárolni és följavítani hat hónapra kölcsönzött pénzzel, úgy gyáratk sem lehet építeni és üzemben tartani azon segédeszköz nélkül, amely a mezőgazdaságnak és az építőiparnak oly értékes szolgálatokat tett. Az iparnak is megvan a maga befektetési értéke, amely a hosszulejáratú hitel alapjúl szolgálhat és az ipar joggal kívánja immár, hogy ezen értékeket szabadsítsák föl és vegyék legális módon a hitel alapjúl. Egy hold föld amelyen rendes gazdaságot folytatnak, talán két embernek nyújt megélhetést. Egy hold föld, amelyen egy gyár áll, 400 embernek is lehet kenyértermelő talaja. Hát ennek a földnek, amelyet nem az ő kultura, hanem az emberi tudás és haladás legfejlettebb eszközei termékenyítenek, csak lehet szintén egy állandó és maradót értéket erulni.

Azok közt, akik az ipari záloglevelet — a hosszulejáratú ipari hitel általam proponált eszközt — ellenzik, volt, aki azt mondta, hogy nem célszerű az eszköz, mert a befektetett tőke csak mintegy 30 százalékkal volna mobilizálható, az ipari objektumra adott törlesztés kölcsön által és ez a csekélyességért nem érdemes az ingatlant terhelni. Tant de truit... Hát nézzük csak ezt a csekélységet. 1907 ben az ipari részvénytársaságok befektetési ingatlanokba (gépek nélkül) 307 milliót tettek ki. Miután azonban 2364 ipari vállalat közül csupán 444 részvénytársaság, az egész ipar befektetése ingatlanokba jó egy millárdra tehető. Hát a magyar ipar tényleg oly gazdag, hogy neki csekélység, ha egy millárd harmadát olcsó, hosszulejáratú, fölmondhatatlan hitelformájában juttatnák. Azt hiszem, szavakkal megvilágítva, a dolog másképp fest, mint az általánosítás szűkeségében.

Azután még egy hatalmas félreértést tapasztaltam e kérdés diskussziójánál. Ugy lett odaállítva a dolog, mintha a gyáros az igénybevéendő bekebelezett törlesztéses hitel fölvétele esetén, a többi hitelt elveszítendé, tehát egy tal lencsért fölládozna az elsőszülött-

ség jogát. Hát ez is erős tévedés. A nagyiparos hitelt ősszvagyonra alapján élvez. Az ingatlanokon és felszereléseken kívül a gyáros vagyona egyéb aktívából is áll. A hitelnyújtó intézet a hitelmegszabást könyvvizsgálat alapján curált tiszta vagyon szerint állapítja meg és az ingatlan terhelő tétel egészéről egy passzív tétellel több, mely azonban a gyáros szituációját azért mert nem függő hitelként, hanem mint konszolidált hitel lett fölvéve, bizonyára nem alterálja. Épp úgy mint ahogy a nagybirtokosnak, ha egyébként rendben van a szénája, hitelt nem rontja az a körülmeny, hogy előnyös törlesztéses kölcsön terhelő ingatlanok annak fele értékéig, úgy a gyáros vagyonni helyzetét is csak javítja, ha anyagköltségeit, követeléseit szaporíthatja egy olcsó törlesztéses kölcsön által.

Volna még egy, az ipari záloglevél ellen fölhozott szempont: annak lehetősége. Erre a gyakorlati élet adta már meg a választ. Az ipari kötelezvény, amelyet csak az illető gyár hitelképessége födöz. Nemetsországban 2000 millió marka ily ipari kötelezvény van forgalomban. De itt van a közelebbi példa: a Böhmische Industrialbank Prágában. Rövid idő óta foglalozik ipari kötelezvények kihelyezésével és már tizenhatszö milliót helyezett el és mint megkeresésesre írták, az ipari kötelezvényeket szívesen veszik. De mi az ipari kötelezvénynél magasabbrendű hitelszükséglet, az ipari záloglevelet akarjuk az ipari hitel szolgálatára állítani. A záloglevelet, amelyet az ipari ingatlant, az illető ipar egyéb vagyona, a kibocsátó intézet vagyona és külön ezen ipari záloglevelek biztosítására képezett alap, födözik.

Ezek és egy valamivel magasabb kamatozás majd lehetővé teszik az új hitelszükséglet megszületését. Különb őszkor össze fog ülni az e kérdésben érdekelt leghivatottabb képviselők: a Magyar Gyáripárosok Országos Szövetsége és tanácsnokai fog arról vajjon hogy lehet megszüntetni azt a jelenlegi állapotot, amely szerint az állami iparpártolás időszakában, egy ideálisan organizált hitel, a jelzaloghitel, éppen a magyar ipartól van megvonva. Bizom benne és hiszem hogy a magyar ipar fejlesztésére ily kiválóan alkalmas eszköz, mint a törlesztéses, fölmondhatatlan jelzaloghitel már nem sokáig fog hiányozni az iparpártolás fegyvertárából, a kétkelődők és kishitűek dacára. A gazdasági élet evolúciója pedig föltartóztatlanul halad a maga útján. A mezőgazdaság, a kereskedelem és az építő ipar új és nagyszabású hitel-organizációja után, az ipar is követeli a maga jussát.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. szeptember 8.

— Ünnepe a szeri pusztán. A szegedi Árpád-egyesület vasárnap tartotta meg szokásos évi ünnepségét a pusztaszeri síkon, az Árpád-emlékoszlop tövében. A kedvező idő dacára is csak nagyon kevesen zárandokoltak ki, hogy áldomást tartsanak az ezredéves monostor romjai mellett a honfoglalás emlékezetére. Az ég alját szomorú ólom-szürke felhőkárpit takarta, amely a láthatár szélén ráborult a sivar homoktengerre. Valami vigasztalan, leverő látványt nyújtott így ez a keret az évenként megújuló kegyeletelkes lelkesedés színhelye körül. A közönség zömét természetesen a tanyai polgárok képezték. Őket nem riasztja vissza esőtől, hidegtől való félelem hazafias lelkesedésük kifejezésétől. Ábitatall zendült föl ajkukon a Himnusz és a Kossuth-nóta, hirdelve, hogy vannak még emberek, akikben él a hazaszeretet s az elhunyt nagyok íránt való kegyelet. Az ünneplő egyébként meglehetősen szárazon folyt le. Érdekes, hogy az ünneplő közönség soraiban volt D o r s e y György dr. amerikai állampolgár is, aki kormányá

megbízásából most tanulmányúton van Magyarországon. D o r s e y t a magyar kormány megbízásából S e e m a y e r Vilibald dr., a Nemzeti Múzeum igazgatója és T a r y Imre műzeumbőr kísérték.

— **Az alispán gyász.** Fajdalmas csapás érte vármegyénk közszeretben álló alispánját, dr. C i c a t r i c i s Lajost, öcsésének: d e z s é r i C i c a t r i c i s János zentai agrártakaréképítési igazgatójának a f. hó 5-én, hosszas szenvedés után, tehát nem váratlanul, de azért nem kevesebb lesújtóan bekövetkezett halálával. Az alispán vasárnap A l t Miksa kir. főmérnök kíséretében éppen Csanyteleken volt kint ügyben, mikor a lesújtó hírt vele telefonon közölték és azonnal elhunyt öcséje temetésére sietett Zentára. Eszomorú gyászszert miatt maradt el későbbre a f. hó 6-ára összehívott városi tisztújító-szék. Az általános mély részvét, mely az alispánt ért éme fájdalmas csapason megnyilatkozik, legyen némileg enyhítője az ő mélyseges bánatának.

— **Ánkét a munkásbiztosítási törvény végrehajtásáról.** Ismeretes, hogy a munkásbiztosítási törvény előírja, hogy az illetékes minisztériumok által megállapított módozatok mellett a községi eljárások a pénztárak helyi közvetítő eljárásával megbízandók. E tárgyban a kereskedelemügyi minisztériumban terjedelmes rendelet-tervezet készült el, amely e hónap 2-án szakemberekből álló szaktanácskozomány elé került. A szaktanácskozomány megállapodásai alapján a rendelet-tervezet újból átdolgozás alá kerül és a lehető legrövidebb idő alatt ki fog bocsáttatni. Ez a rendelet fogja szabályozni és az eddigtilt eltérőleg más alapon szervezni a pénztárak úgynevezett bizalmi férfiú rendszerét.

— **Fekete Márton Tiszadobon.** Hirt ad tunk róla, hogy az A n d r a s s y Gyula grófnak, a kiegyezés után az első alkotmányos magyar miniszterelnöknek a Tiszaszabályozás körül szerzett elévülhetetlen érdemei méltatásául Tiszadobon emlékoszlopot emeltek s hogy ezen emlékoszlopnap vasárnapi leleplező aktusán F e k e t e Márton kir. tanácsos mondja, mint a Tiszavölgyi Társulat titkára az ünnepi beszédét. Az összes fővárosi lapok kimerítően írva a tiszadobi vasárnapi szoborleleplező ünnepségről, rendkívül rokonszenvesen emlékeznek meg F e k e t e Mártonnak ottani szerepléséről. Így a legtöbb lap ezeket írja erről: — Az ünnepi beszédet F e k e t e Márton, a Tiszavölgyi Társulatok központi bizottságának titkára tartotta igen nagy érdeklődés mellett. Részletesen változa a Tisza-szabályozás iránt megindult akciót, annak során Andrássy Gyula grófnak évtizedeken át tartott áldásos munkáját. Kiemelte, hogy milyen nehézségeken és küzdelmeken kellett keresztül esni, amíg a magyar nép léteérékét érintő ezt a kérdést megoldani sikerült és ezáltal biztositani tudták a magyar alföldi síkság legjelentősebb részének termékeny tételeit. Történelmi visszapillantása során ismertette azokat a tanácskozásokat, amelyek Széchenyi István és Andrássy Gyula vezetésével a szabályozás érdekében Tiszadobról indultak ki s amelyek végre olyan eredményhez vezettek, hogy a nemzet haláljára tették magukat érdemessé ezen eredmény létrehozói. A legelső tiszai társulat élén állott Andrássy Gyula gróf, akinek neve és kegyeletes emléke soha a magyar nép szívéből kihalni nem fog.

— **Elmaradnak az ellenőrzési szemlék.** A honvédelmi miniszter körrendeletben értesítette valamennyi törvényhatóságot, hogy a közös hadsereg nem tényleges állományú legénységének ellenőrzési szemléi, a közös hadügyminiszterrel egyeértőleg hozott határozat folytán, valamint a m. kir. honvédség nem tényleges állományú legénységének ellenőrzési szemléi az 1909. évben nem tartatnak meg.

— **Hogy fizet a föld?** A siránkozások, a lamentációk folytonos hangzotatása szinte minden egyes újságolvasóval, no meg gazdemberrel s egyebekkel azt hitette el, hogy az idei termésünk oly sil-ny, annyira csekély lesz, hogy még vetni való magra sem marad, hogy kenyeret sem ehetünk s hogy föltétlenül fölkapok az allunk egész álló esztendőben az éhségtől. Annal nagyobb érdeklődéssel vartuk tehát a földművelésügyi minisztérium legutolsó, augusztus 15-én kiadott jelentését, amely már a leartott s a természeti viszontagságoktól tökéletesen megóvott természeteményeket hozta hivatalosan, tehát minden kertelés, szépírtetés nélkül. S íme, legnagyobb örömrünkre, egészen masként festett ez a jelentés, mint amelyet az előre a falra vetített ördög szerint remélhettünk. Lájuk belőle, hogy ha a búza, szőlő s gyümölcsstermés az idén a tavalyinál jóval kevesebb hozammal deschedhetik, viszont a többi gabonanemű, rozs, arpa, zab sokkal nagyobb eredményt mutat a tavalyinál. A burgonya szintén szép kilátásokkal kecsegtet, a hüvelyesek is nagyobb értéket képviselnek a tavalyinál. Ha a nyers mérleget az idei termésről összeallítjuk, abban a kellemes csalódasban lesz résznünk, hogy az idei termés pénzértékben kifejezve, sokkal eredményesebb a tavalyi közepes termésünknél.

— **Alsófokú kereskedelmi iskola Szentesen.** A helybeli kereskedő-egylet kezdeményezésére, miután Szentesen a törvényben előírt létszámmal több kereskedő tanonc van és így az alsófokú kereskedelmi iskola felállítása kötelező, — S o s s a Dezső kir. tanácsos tanfelügyelő előterjesztésére a vármegyei közigazgatási bizottság Szentes várost ezen iskolának ez évi szeptember 1-ig való létesítésére kötelezte. A képviselőtestület ez alapon megfelelő intézkedésre utasította a tanácsot és így az alsófokú kereskedelmi iskola a most kezdődő iparositanonc-iskolával éven tényleg megnyílik. Egyelőre természetesen csak az iskola I. osztálya nyílt meg s fokozatosan fejlesztik ki az évek során három osztályra. A kereskedőtanonok előképzettség hiján, persze ezután is az előkészítő iparositanonciskolába jutnak, a többi tanonc az alsófokú kereskedelmi iskola I. osztályába kerül.

— **A titokzatos automobil.** Csongrádról írják: A napokban egy automobil állott meg a csongrádi főúton, a melyben az automobilvezetőn kívül két ur ül s az arra járó városi mérnököt megszólította az egyik ur németül, hogy merre kell menni Zentára. A mérnök megmagyarázta az utat, mire a gépkocsi tovább szaguldott. Ezután nemokára G y a n t i Janos csongrádi kisgazda ment be a község házára és a követőzeket adta elő: A Csanytelek felé vezető országúton örült vagtatással jött egy automobil. A nikor messziről meghallotta a gépkocsi pöfögését, tuva, hogy milyen ijedősek a lovak, leugrott a kocsiáról, hogy kifogjon. A gyeplőt átadta a feleségének és jelezte az automobil vezetőnek, hogy aljjon meg egy pillanatra. A gépkocsi azonban nem állt meg. A lovak a gépkocsi zaiara megvadultak, kirantottak az asszony kezéből a gyeplőt, magukkal rantottak a kocsi s a töltés széléről lefordítottak. Gyantiné bordatörést szenvedett, a kocsi izzé porra tört, az egyik ló pedig a lábát kitérte, úgy, hogy azt a helyszínen agyon kellett löki. A községből az eset után érdeklődtek telefonon, Gyanti leírása és

a városi mérnök előadása után a titokzatos automobil gazdája után és ekkor az derült ki, hogy azon nem más út, mint a Koburg Lujza hercegasszonnyal folytatott viszonyáról világszerte ismert M a t t a s i c h-K e g l e v i c h volt főhadnagy, a ki Zentára igyekezett.

— **Szintársulatunk Szolnokon.** F a r k a s Ferenc dr. szintársulata, Csongrádról, hol a legjobb emlékezetben marad, eltávozva, most már Szolnokon van és e hó folyamán ott is marad. A társulat régi tagjai közül többen kiváltak, kiknek helyére az igazgató újakat szerződtetett s a szolnoki lapok úgy ezekről, valamint általában a társulat előadásairól a legmelegebb dicsőréttel és elismeréssel nyilatkoznak. A szintársulat október 1-én nyil Szentesre és november végéig maradt itt. A bérletgyűjtés a múpártól társaság igazgatósága — a mult vasárnapon tartott ülésén magára vállalta és ez irányban a mozgalmat már a napokban megindítja.

— **Őszi országos vásárunkról** tévesen irtuk lapunk előző számában, hogy az a folyó hó 25-én, a zsidó nagybőjt napján kezdődik. Az ősz, úgynevezett Szent-Mihály-napi vásár nem akkor, hanem folyó hó 18-án kezdődik a jóságvasarral, míg a kirakodó ártúvasár folyó hó 19—20-an lesz.

— **Fogorvos.** K o v á c s J. specialista a száj- és a fogak betegségeire, aki a Petőfi-szállóbeli emeleti lakasan készségesen áll a segítségért igénybe venni akarók rendelkezésére, ezuttal már csak rövid ideig idező városunkban. Miután egyes műtétek és kezeléseik esetleg több napot igényelnek, ajánlatos, hogy a száj és fogbajosok mielőbb fölkeressék a kitűnő fogorvost.

— **Apró megyei hírek.** K á s a Imréné T ó t h Veronika, 25 éves csongrádi asszony, aki huzamosabb ideje betegen fektűt a f. hó 2-án nyomtalanul eltűnt a lakásáról. Hozzatartozói aztán akik keresésére indultak rataláltak holttetésre, a mentettréti kompjárónál, a Tiszában. Hogy öngyilkos lett-e, vagy a mentettréten lakó családjához iparkodva, bukott-e a vízbe, melyben halálát lelte, — ezt megállapítani nem lehet. — Csongrádon a napokban elfogtak T ó t h Mihályt, aki — mint elmebeteg — a szentesi vármegyei közkórházból szökött meg, ahová visszaszállították. — Míndszentem a mult hét végén, a csatások időjárásról felzött úton elakadt egy hatalmas alkotású automobil. Míg az auto így a községben vesztegelt, kitudódott, hogy útsága egy hírneves török főorvosorvos, aki a nemzetközi orvoskongresszusról volt hazatérőben. Betege is akadt rögtön a híres orvosnak, aki-nek készségesen rendelt gyógyszer. A megrekedt automobil úgy segítettek ki végül a kutyából hogy ható kerekeit kötelekbe göngyölték, mire az auto vigan pöfögött tovább.

Figyelmeztetés.

Az izraelita egyház egyházi adófizetésre kötelezett, de egyházi adójukkal hátrálékban levő tagjait ezennel felhívjuk, hogy hátrálékos egyházi adótartozásaikat a közeledő őszig úgynevezett végéig annál inkább igyekezzenek befizetni az egyház pénztárába, mivel a még akkor is adóhátrálékosok ellen, hogy a hitközség fizetési kötelezettségének megfelhessünk, a másod- és harmadfokú adó-végrehajtást is szigorúan kényszerülünk koganatosítani, ami a hírközségi tagoknak csak kellemetlenséget és fölös kiadást okozna.

Szentes, 1909. szeptember hó

A hitközség előjárósága.

A Szentesi Központi Takarékpénztár R.-társaság

Kölcsönt ad:

Váltóra,
ház- és földbirtokra

Előleget nyújt:

Értékpapirokra, árúkra és mező-
gazdasági terményekre.

Takarékbetétet:

elfogad, azokat adómentesen
kamatoztatja.

Tűz és jégkár ellen:

biztosításokat felvesz és
életbiztosításokat köt.

Elvállalja:

leterhelt házak és földbirtokok rendezését,
valamint házak, földek adásvételét a legelő-
nyösebb feltételek mellett.

Hosszú lejáratú:

törlesztéses felmondhatatlan kölcsönt ad és
közvetít 10-től 65 évre, régi kölcsönököt
kicsérél.

Heti betéteket:

4 éves csoportokban 1 koronás heti befize-
téssel alakít és a betéteket üzleti nyereség-
ben részesíti.

A SZENTESI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Eladó ház.

A Borza-útca 11. szám alatt levő Orosz-féle ház
kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Alku köthető a
Szentesi Központi Takarékpénztárnál.

Belső-Ecsere

a Lakatos-féle kitünő minőségű 24 kishold tanya-
föld kedvező feltételek mellett eladó, esetleg bérbe is kiadó.
Alku köthető a Szentesi Központi Takarékpénztárnál.

A tiszántúli járás főszolgabírájától.
2180—1909. szám.

Hirdetmény.

Csongrádvármegye tiszántúli járásához tartozó Szegvár községben
ujjonnan szervezett községi második
orvosi állásra pályázatot nyitok, s fel-
hívom mindazokat, akik ezen évi 1400
korona törzsfizetéssel és 5 szobából s
megfelelő mellékhelyiségekből álló ter-
mészetbeni lakással javadalmazott állást
elnyerni szándékoznak, hogy az 1908.
évi XXXVIII. t.-cz. 7. §-ban körülírt
képesítésüket s eddigi alkalmaztatásu-
kat igazoló okmányokkal felszerelt
pályázati kérvényeiket hozzám folyó
hó 25-ig bezárólag nyújtsák be.

Később érkező, vagy kellőkéül
nem szerelt kérvényeket nem veszek
figyelembe.

A választás megejtése iránt a pá-
lyázati kérvények beérkezése után fogok
intézkedni.

Mindszent, 1909. szeptember 4.

Tary,
főszolgabíró.

Értesítés.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget
és a vendéglős és italmérő urakat, hogy
a Weisz-udvarban (Kossuth-útca)

sörraktárt

létesítettünk, ahol állandóan raktáron
tartunk friss töltésű palack és
hordós-söröket.

Tisztelettel:

Dréher Antal

részv. társ. Kőbányai
sörfőzdének képviselése.

28

808. 1909. vhtó. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881.
évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel
közölni teszi, hogy a szentesi kir. járásbíró-
ságnak 1909. évi V. 104/11 számú végzése
következtében dr. Purjesz János ügyvéd által
képviselet Szikula és Friedrich oroshazi cég
javára 1716 K. s. jar. erejéig 1909. évi jú-
lius hó 20-án foganatosított kielégítési vég-
rehajtás útján lefoglalt és 650 koronára be-
csült következő ingóságok, u. m: búza, árpa,
szalma, polyva, törek, hereszéna nyilvános ár-
verésen eladtnak.

Mely árverésnek a szentesi kir. járásbíró-
ságnak 1909-ik évi 104/12 számú végzése foly-
tan 1716 K. tőkekövetelés, ennek a végzésben
jelzett napoktól járó 6 százalékos kamatai, egy-
harmad százalékos váltódíj és eddig összesen 367
K. 53 f. ben bíróilag már megállapított költsé-
gek erejéig, a búza és árpa Szentesen Szentanna
u. 13 sz. a. 1909. Szeptember 11 délelőtt 10
óraja, a takarmány neműek megtartására
1909. évi szeptember hó 11. délutáni 10 óraja
alsórért 76. sz. a. határidőül kifizetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel oly megjegyzés-
sel hivatnak meg, hogy az érintett ingósá-
gok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108.
§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a
legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsaron
alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingósá-
gokat mások is le- és felülfoglaltatták és
azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen
árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében
ezek javára is elrendeltetik.

Szentesen, 1909. évi augusztus. hó 28.
napján.

Végh Sándor
kir. jbir. végrehajtó.

Egy kis szatócs-üzlet házzal együtt
melyhez szép gyümölcsös és szőlős kert
van, kedvező fizetési feltételek mellett
eladó. — Iparosnak vagy magános nő-
nek szép jövedelmet biztosít.

Bővebbet a kiadóba.

A szép férfi

A nők boldogsága!
A menyasszonyok
szűzkeségét!
A szülők öröme!

A férfialt a szépség
erőre és egészségére
mutat, a szellemet és
életet boldogítja.
A szépség a férfimen-
nél is egy biztos gaz-
dagság: jelent egy
szabadlévélit képet,
mely valamennyi kápat
kinyitni képes.

Szép mint egy Isten!

Ez csak férfiakra szólhat. Mit rannaszoktok
ti pártánások, durva bőr, kiélt arcz mint,
mikor oly könnyű szépek lenni s szépek
maradni. Zuck^{sch}-szappan s Zuck^{sch}-krém
tényleg szépséget hoz, mert odja a teljes
bőrpolálás s a teljes bőrápolás a drága egész-
séget hozza magával.

Daczára napi használat mellett olcsó, sokkal
olcsóbb mint a drága hazaital kozmetika.

<p>Zuck^{sch}-szappan</p> <p>kis csomagolásban 1 kor. nagy csomagolásban (ajándék) 2.50 kor.</p>	<p>Zuck^{sch}-krém</p> <p>közönséges tubusban 1.25 kor. nagy tubusban 2.50 kor.</p>
---	--

Egyedüli gyárosok:
L. ZUCKER & Co., BERLIN W. 67

Szentesen csak
Metzger Károly
»Hajnal«
gyógyszertárában kaphatók.

Akar nősülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok törvény-
telen gyermekekkel, testi hibával stb) 5—500.000
korona vagyonnal fel vagyunk hatalmazva, meg-
felelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyon-
nélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és
gyors házassághoz akadály nincsen, irjanak e
cimre: L. Schlesinger Berlin 18. (Deutsch-
land) 52—2